

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

17. ročník, školský rok 2024/25

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Olvasd el az alábbi állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az olimpiai játékok megerősítették a széttagolt görög városállamok egységének tudatát.
- b) Az olimpiai játékokat az Olimpiai-tóról nevezték el, ahol azokat rendezték.
- c) Az első ismert olimpiai játékokat i.e. 776-ban rendezték meg.
- d) Az olimpiai játékokat Apolló istennek szentelték.
- e) A játékokon csak lányok vehettek részt nézőként, férjes nők nem.
- f) Az olimpiai játékokat I.T(h)eodózius nyugatrómai császár uralkodása idején tiltották be.

2.* Válaszd ki a megfelelő kifejezést, amelyik kiegészíti az adott mondatot és írd a válaszlapra.

- a) Az olimpiai játékok a testi-lelki szépség harmóniája jegyében zajló nevelés része volt. A szakkifejezés, amely ezt a sokoldalú fejlődést jellemzi: *kaloriátia, kalokagatia vagy lakagiáta.*
- b) Azt a polgárt, aki az összes pánhellén játékot megnyerte, úgy nevezték, hogy: *periodik, periodonik vagy perinologik.*
- c) A háborúk tilalmát az olimpiai játékok idején így nevezték: *enklávorechnia, ekecheiria, enternechiaa.*
- d) Az ókori olimpiai játékok *169 évig tartottak, 916 évig tartottak, vagy 1169 évig tartottak.*

3.* Az olimpiai játékokon kívül az ókori Görögországban nagyszabású játékokat tartottak még három helyszínen. Írd a válaszlapra a három helyes választ.

Sparta, Isthmia, Korintus, Nemea, Delphoi, Argos

4.* Állapítsd meg, hogy mely fogalmak fejezik ki a pankráció/ *pankratión* sportágat. Írd a válaszlapra a két helyes kifejezést.

számos futószám, kötetlen harc (všeboj), a gerelyhajítás és diszkoszvetés kombinációja, az ökölvívás és birkózás kombinációja, távdobás

5.* Figyelmesen olvasd el az alábbi állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az első ismert olimpiai játékok éve a görög időszámítás kiindulópontja lett.
- b) Az olimpiai játékoknak nem volt nagy gazdasági értelme.
- c) Az olimpiai játékok idején temérdek politikai megbeszélést is tartottak.
- d) Az olimpiai játékok idején sok kereskedelmi szerződést kötöttek.
- e) Az olimpiai ünnepek kezdettől fogva vallási jellegűek és sport jellegűek voltak

6.* Az olimpiai játékok látogatói az ókor hét csodájának egyikét is megtekinthették. Írd a válaszlapra melyik csodát láthatták és írd mellé az alkotó művész nevét. Segítenek a kezdőbetűk.

7.* Az alább felsorolt lehetőségek közül válaszd ki a négy helyeset, amelyek a régebbi korban megakadályozták a részvételt az olimpiai játékokon az ókori Görögországban és az ilyen ember nem vehet részt az olimpiai játékokon. Írd a válaszlapra a helyes válaszok számjelét.

- a) nem volt görög származása
- b) nem teljesített katonai szolgálatot
- c) elátkozott volt
- d) nem tudott olvasni és írni
- e) bírói pozíciót töltött be
- f) rabszolga volt
- g) büntetett követett el

8.* Állítsd párba a fogalmakat az értelmükkel. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) hippodrom	1) az olimpia rendezőinek székhelye
b) Leonidaion	2) oszlopsor/kolonáda
c) sztoa	3) lóverseny-stadion
d) Nymfaion	4) szálloda különleges vendégek számára
e) Prytaneion	5) szökőkút

9.* Az alább felsorolt tárgyak közül melyik hármat nem adományoztak az olimpiai bajnoknak? Írd a válaszlapra, a helyes választ.

szalag, vállszalag, medailon, babérkoszorú, olajág, pálmaág

10.* Jelenleg az olimpiai szimbólumok közé tartozik egy öt karikából álló logó, amelyek mindegyike más-más színű. Együttesen az öt világrészt szimbolizálják. Melyik szín melyik világrészhez tartozik?

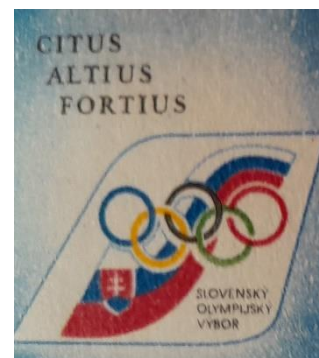
Állítsd párba a betű- és számjeleket és írd a válaszlapra.

a) Afrika	1) kék
b) Amerika	2) sárga
c) Ausztrália és Oceánia	3) fekete
d) Ázsia	4) zöld
e) Európa	5) piros

11.* Az olimpiai mozgalom mottója latin nyelvű

“Citius, Altius, Fortius”. Állítsd párba a latin szavakat a (magyar) szlovák megfelelőjükkel. Írd a válaszlapra a helyes válaszok betű- és számkombinációját.

a) Citius	1) erősebben
b) Altius	2) gyorsabban
c) Fortius	3) magasabbra

12.* Olvasd el az állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A helyes választ jelöld meg a válaszlapon.

- a) Az ötkarikás olimpiai szimbólumot hivatalosan 1914-ben hagyták jóvá.
- b) Az olimpiai zászlót először az 1914-es olimpián tűzték ki.
- c) Az olimpia mottóját a modern olimpiai játékok alapítója Pierre de Coubertin javasolta.
- d) Az olimpiai himnusz 1946-ban íródott és hivatalosan 1958-ban hagyták jóvá.
- e) Az olimpiai láng meggyújtása az görög olimpián 1936 óta vált szokássá.

13.* Az olimpiai fáklya-staféta és a láng meggyújtása már az olimpiai játékok elmaradhatatlan része. A válaszlapon jelöld meg és írd le a helyes válaszokat.

- a) Melyik évtől vezették be az olimpiai fáklya-staféta futást?
- b) Ez a staféta áthaladt Szlovákia területén is?
- c) Részt vett az olimpiai fáklya-staféta futáson szlovák sportoló is?

14. A fogalmakhoz írd a szláv isten vagy istennő nevét. Írd a válaszlapra a helyes válaszok betű- és számkombinációját.

a) háború	1) Perún
b) villám	2) Morena
c) termés	3) Svarožič
d) tél	4) Mokoš

15. Habár nem ismerjük a pontos helyszínét, a vár/erődítmény Vogastisburg tanúja volt a jelentős ütközetnek, amely befolyásolta a fejlődést területünkön. Válaszolj az alábbi kérdésekre.

- a) Hogy nevezték a szlávok akkori vezetőjét, akik részt vettek az ütközetben?
- b) Hogy nevezték az akkori frank uralkodót, aki harcolt a szlávokkal?
- c) Melyik évben játszódtott le az ütközet?

16. Írd a Nyitrai Fejedelemség és Nagy-Morávia uralkodói nevéhez az eseményt, amely a nevükhöz és uralkodásuk idejéhez fűződik.

a) Szvatopluk	1) Nagy-Morávia megalakulása
b) I.Mojmír	2) a legrégebb ismert templom felépítése területünkön
c) II.Mojmír	3) a nyitrai püspökség megalapítása
d) Rasztilzláv	4) Nagy-Morávia megszűnése
e) Pribina	5) Konstantin és Metód Nagy-Moráviába érkezik

Pribina a 20 Sk bankjegyen

17. Olvasd el a Nagy-Moráviához kapcsolódó állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A helyes választ jelöld meg a válaszlapon. A mellékelt képen területünk egyik legrébb temploma látható.

- a) Konstantín megalkotta a nagy-moráviai szlávok számára a z első írást a glagolita-írást.
- b) Metod megírta az evangélium fordításához az előszót a Proglas-t.
- c) A morva-szlovien legendák leírják a szalonikii/solúni testvérek életútját.
- d) A szentmisét Nagy-Morávia idejében Európában a nép nyelvén szolgálták.
- e) Nagy-Morávia idejéből való a templom Kopcsányban/Kopčany, Kosztolányban/Kostoľany nad Hornádom és Nyitrasárfőn/Nitrianska Blatnica.

18. A Vajk nevű férfiút (látható a krasznahorkaváraljai/Krásnohorské Podhradie templom freskóján) államalapítónak tartják, melynek a 10. – 11. században Szlovákia területe is része lett. Írd a válaszlapon a helyes válaszokat.

- a) Milyen néven ismertebb jelenleg ez a férfiú?
- b) Melyik állam/királyság megalapítója volt?
- c) Melyik nemzetségből származott ez a férfiú?
- d) Még mielőtt az említett ország uralkodója lett volna, rövid ideig még apja, Géza életében fejedelm volt az ország egy részében. Milyen néven ismert ez a rész, melyet később „a királyság harmadának” is neveztek? Segítenek a kezdőbetűk.

19. Olvasd el az alábbi állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A helyes választ jelöld meg a válaszlapon.

- a) Szent Imre a keresztes háborúban halt meg.
- b) A magyar királyok székhelye kezdettől fogva Budán volt.
- c) Koppány a király elleni lázadók vezetője volt.
- d) Géza nagyfejedelem Mihály nevű bátyja Nyitrán uralkodott.
- e) Szlovákia területének nagy része a középkorban az egeri érsekség alá tartozot.
- f) Nyitrán egy ideig a lengyel király, Bátor Boleszláv/Boleslav Chrabrý uralkodott.

20. IV. Béla király egy bizonyos, Szlovákia területén lévő városnak kiváltságlevelet adományozott, amely a legrébb (fennmaradt) írásos emlék, melyben városi jogokat biztosított a városnak. Írd a válaszlapon a város nevét és az évet, amikor kiadták a kiváltságlevelet.

21. Csák Máté a trencsényi főúr a maga idejében a királyság leggazdagabb és legbefolyásosabb főurai közé tartozott. Írd a válaszlapon a helyes válaszokat az alábbi kérdésekre.

- a) Csák Máté a gazdagságát és hatalmát annak is köszönhette, hogy a király után a legmagasabb tisztséget töltötte be az országban. Mi volt ez a tisztség/hivatal?

Trencsényi vár

b) Jelentős fordulatot jelentett Károly Róbert király harca a hatalmaskodó főurak ellen a 14. század második évtizedében a Kassa melletti ütközetben, amelyben a királyi hadsereg győzelmet aratott. Melyik évben játszódott le az ütközet?

22. A bányászat területünkön a 14. században fejlődött, az akkori uralkodók támogatásának köszönhetően. Jelentős volt a nemesfémek az arany, ezüst, réz de a vasérc bányászata is. Állítsd párba az alább felsorolt, Szlovákia területén lévő bányavárosokat a fémekkel, amelyeket ott bányásztak.

a) Besztercebánya/Banská Bystrica	1) arany és ezüst
b) Selmecebánya/Banská Štiavnica	2) réz és ezüst
c) Gölnicbánya/Gelnica	3) vasérc
d) Igló/Spišská Nová Ves	4) legfőképp réz

Selmecebánya látképe

23. A középkori Magyarországon különböző dinasztiából és házból származó királyok uralkodtak. Az alább felsorolt jelentős magyar (és szlovák) történelmi eseményhez írd a dinasztia/ ház nevét, amelyből az akkori Magyarországon uralkodó király származott. Írd a válaszlpra a helyes betű- és számkombinációt.

a) Az Academia Istropolitana megalapítása	1) Anjouok
b) A pozsonyi vár átépítése	2) Jagellók
c) Dózsa-féle felkelés	3) Hunyadiak
d) A körmöcbányai pénzverde megalapítása	4) Luxemburgok

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Anna Žideková

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: NIVaM, 2025 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády